

Rondje beroepen-carrousel helpt leerlingen kiezen

Het is inmiddels een bekend begrip in onderwijsland: de vmbo Carrousel. Achter die naam gaat een succesvolle vorm van beroepsoriëntatie schuil. Via de vmbo Carrousel maken vmbo-leerlingen een ronde langs arbeidsorganisaties in allerlei branches en sectoren. Zo kunnen ze hun vervolgopleiding beter kiezen. TEKST JUDITH KUNENEN BEELD LAVA

“De vmbo Carrousel is een eenvoudig en praktisch instrument”, zegt Maja Tehupuring, praktijkopleider bij Calibris-leerbedrijf Promens-care in Assen, een organisatie die zorg en diensten verleent aan mensen met een beperking. Het bedrijf draait al een paar jaar met veel plezier met de vmbo Carrousel mee. “Interessant is dat vmbo-leerlingen uit het derde en vierde jaar verspreid over het schooljaar een scala aan bedrijven bezoeken. Zo proeven ze op verschillende plaatsen aan de arbeidsmarkt. Ze oriënteren zich in de praktijk op alle mogelijke beroepen en opleidingen. Dat levert een bewuste beroepskeuze op.”

VIJF JAAR

In 2005 is de vmbo Carrousel als een flexibele vorm van beroepsoriëntatie en stages in de sectoren Zorg, Welzijn en Sport in Groningen en Drenthe begonnen. Het werd een succes en breidt zich steeds verder uit over Nederland én over andere sectoren. Tehupuring: “Het leuke aan de Carrousel is dat een grote groep leerlingen een dag lang een praktisch programma binnen onze organisatie volgt. Het geeft de leerlingen een goed beeld van hoe het is om in de zorg te werken. Keuzes maken over je toekomst is niet altijd makkelijk op jonge leeftijd, de Carrousel helpt leerlingen daarbij. Ons programma is zo samengesteld dat de leerlingen op veel verschillende plekken van de organisatie komen.” De leerlingen doen zo veel mogelijk. Dat varieert van een bezoek in een kinderdagverblijf tot een lunch in ons restaurant dat mensen met een beperking runnen. Het werkt ook goed dat onze eigen mbo-stagiairs de rondleidingen geven. Juist met hen kunnen de leerlingen zich goed identificeren.”

MEUBELMAKER

Het Groningse Wessel Gansfortcollege was in het noorden van het land een van de eerste scholen die

meededen aan de vmbo Carrousel. Eltjo Smit, stagecoördinator: “We hebben inmiddels met carrouselprogramma’s meegedraaid in diverse sectoren zoals de techniek, economie, zorg en landbouw. De kracht van de vmbo Carrousel is dat leerlingen zich breed kunnen oriënteren. Ineens komt iemand na een bezoek aan een meubelmakerbedrijf bijvoorbeeld tot de ontdekking dat hij meubelmaker in plaats van sportleraar wil worden. Voorheen zou die leerling daar nooit opgekomen zijn.”

ETALAGES INRICHTEN

Zijn school heeft ervoor gekozen om mee te doen aan vijfdaagse carrouselprogramma’s. Smit: “Dit betekent dat we eens per jaar in een week tijd vijf bedrijven bezoeken. Bedrijven die we al hebben bezocht zijn onder meer Feederlines, Novo, Ziengs, UMCG, Jansen & Höning en de Bijenkorf. Hoe praktischer een programma, hoe enthousiaster de leerlingen. Bij schoenwinkel Ziengs hebben leerlingen bijvoorbeeld in groepjes etalages en stellingen ingericht. Bij rederij Feederlines konden ze in een scheepssimulator ervaren hoe het is om op zee te werken.”

SWITCHEN

De vmbo Carrousel is opgezet omdat de kenniscentra, scholen en leerbedrijven zagen dat ze een probleem hadden, zegt Smit. “Het vmbo kreeg steeds meer leerlingen die ze niet konden plaatsen voor bijvoorbeeld snuffelstages. De leerbedrijven wisten ook niet goed wat ze met vmbo-stagiairs moesten doen. Leerlingen kregen vaak maar wat vage opdrachten op de werkvloer. Als dit mijn toekomstig beroep is, dan kies ik liever wat anders, dacht de leerling. De stages leverden geen goed reëel beroepsbeeld op.” Dat kan bij de leerlingen tot switchgedrag of vroegtijdig schoolverlaten leiden. Eltjo Smit: “De Carrousel is breder opgezet en beter gestructureerd. Daardoor kan een leerling zich

een beter beeld van een beroep vormen en voor een mbo-opleiding kiezen waar hij echt achterstaat. Een mbo-diploma op zak is belangrijk omdat een jongere daarmee een goede startpositie op de arbeidsmarkt heeft.”

Ook uit onderzoek van Intraval naar het effect van de vmbo Carrousel in de provincies Groningen en Drenthe komt naar voren dat carrouselleerlingen een bewustere loopbaankeuze maken. Het onderzoek laat onder meer zien dat driekwart van de leerlingen door de Carrousel een beter beeld heeft van hun beroepsmogelijkheden.

SIMPEL EN PRAKTISCH

Sinds twee jaar is er ook in de grafmediabranche een start gemaakt met het creëren van een groot aantal beroepsoriëntatieplaatsen en stages. De grafische vmbo Carrousel kent verschillende vormen. Norbert van Schie, directeur van GOC-leerbedrijf drukkerij De Bij in Amsterdam: “Vierdejaars vmbo-leerlingen lopen bij ons tweemaal tien schooldagen stage. Het mooie is dat het doel van de Carrousel simpel en praktisch is; het draait om een bewuste beroepskeuze en leren in de praktijk. Verrassend is dat leerlingen soms echt verbaasd zijn

Ook een vmbo-schoonklas via de beroepencarrousel in uw bedrijf? Vraag de adviseur van uw kenniscentrum ernaar. Of ga naar www.vmbocarrousel.nl voor meer informatie of om u aan te melden.

Het digitale werkboek <http://werkboek.vmbocarrousel.nl> biedt een compleet Beroepen ABC. Hiermee kunnen leerlingen beroepen met elkaar vergelijken en zich alvast voorbereiden op bedrijfsbezoeken.

over hoe hightech we hier te werk gaan. Dan worden ze heel enthousiast en gemotiveerd, daar geniet ik altijd van.”

Of er ook iets lastigs over de vmbo Carrousel te zeggen is? Maja Tehupuring van Promens-care: “Eerlijk gezegd kan ik niet zo gauw iets bedenken, iedereen werkt gewoon hartstikke leuk mee. In het begin vroegen onze medewerkers zich wel af of de organisatie van de beroepencarrousel ons niet veel tijd zou kosten. We moesten onze afdelingen echt warm maken om mee te doen. We zijn nu zover dat de Carrousel ons alleen maar

voordeel oplevert. De afdelingen zijn enthousiast als er een schoolklas komt. Het scheelt ons tijd dat veel van onze eigen mbo-stagiairs de carrousel leerlingen kunnen rondleiden.”

VERPLICHT NUMMER

In het begin zag je bij sommige bedrijven volgens Eltjo Smit soms wel dat de carrouselprogramma's te langdradig en promotiegericht waren. “Een bezoek wordt voor leerlingen al snel een verplicht nummer als ze naar lange bedrijfspresentaties in vergaderzalen moeten luisteren. Dat zien we gelukkig bijna niet meer voorkomen, steeds meer bedrijven hebben hun programma's aangepast. Dus niet alleen vertellen maar leerlingen vooral ook wat laten doen, dat maakt het leuk.” Zijn school ziet de Carrousel als een aanwinst. “Het is weer iets heel anders dan de snuffelstages, die zijn meer ad hoc en incidenteel. Wat we met een snuffelstage in een

week doen, doen we met een beroepencarrousel in een dag.”

NIET 'SEXY'

Pluspunt is volgens Norbert van Schie van drukkerij De Bij ook dat grafische bedrijven door deelname aan de Carrousel weer meer jongeren op de werkvloer krijgen. “De grafische sector is voor veel jongeren helaas onbekend terrein. De branche heeft, net als de meeste technische opleidingen, niet een bijzonder goed imago. Veel jongeren vinden de sector niet 'sexy' en kiezen voor een ander beroep.” Bijzonder is volgens Maja Tehupuring van Promens-care eveneens dat ze vroegere carrousel-deelnemers later weer als mbo-leerling in haar organisatie tegenkomt. “Ik heb al een paar keer meegemaakt dat oud-carrousel leerlingen bij ons een mbo-stage komen volgen en bewust voor ons kiezen. Ze zijn dus ook de medewerkers van morgen.”

Samen jongeren warm laten lopen voor de ICT

Bij een langzaam economisch herstel is er in 2015 een tekort aan 8.600 ICT-professionals. Bij een krachtig herstel zijn dat er 16.000, heeft brancheorganisatie ICT-Office uitgerekend. Dus steekt ze met andere partijen veel energie en geld in acties om jongeren naar ICT-gerelateerde opleidingen te krijgen. “Bij dergelijke tekorten moet je samen de schouders eronder zetten”, zegt Wim Plumers van ICT-Office. TEKST LUCY HOLL BEELD DEF.

Plumers is projectleider Onderwijs & Arbeidsmarkt en koestert zijn contacten met bijvoorbeeld het CIO Platform, HBO-I stichting, Kennisnet en Loket MBO-ICT (samenwerkingsverband van de kenniscentra ECABO en Kenteq). “Iedere partij heeft haar eigen doelen, maar ons gezamenlijk streven is een kwalitatief en kwantitatief goede instroom op de arbeidsmarkt. Het is goed dat we allemaal dezelfde boodschap uitdragen en kijken waar we kunnen samenwerken.”

GOEDE BRANCHE

Die boodschap is dat de ICT een aantrekkelijke branche is om in te werken. ICT zit overal in en is essentieel voor elke sector van de economie. “Nu is er misschien geen groot tekort aan ICT'ers behalve voor sommige functies, maar straks worden duidelijk tekorten verwacht. Er zijn veel vacatures op hbo- en wo-niveau. Hoewel minder, geldt het verwachte tekort echter ook op mbo-niveau, vooral op niveau 4.” Uitbesteden van werk naar lage-lonenlanden biedt niet altijd soelaas: bedrijven willen vaak liever dichtbij huis zakendoen en hebben hun eigen ondersteunende ICT-afdelingen die bemand moeten blijven.

SKILLS-WEDSTRIJDEN

En dus was er eerder dit jaar de eSkillsweek met bedrijfsbezoeken voor schoolklassen en met de bijeenkomst 'Tekorten in de ICT weggewerkt?!'. ICT-Office ondersteunde dit voorjaar bovendien de landelijke beroepenwedstrijden voor getalenteerde mbo-leerlingen Skills Masters, samen met andere sponsors als Microsoft, Centrum Arbeidsmarkt-vraagstukken ICT, Stichting Praktijkleren en Loket MBO-ICT. De winnende leerlingen doen 9 tot en met 11 december 2010 mee aan Euroskills in Lissabon. Verder heeft ICT-Office met haar partners het programma 'Allesis.it' (www.allesis.it) om de branche van alle kanten te belichten. “We zetten in op extra acties om jongeren plus hun ouders en docenten ervan te doordringen dat de wereld zonder ICT niet draait. Juist in deze tijd zijn toepassingen in de zorg, het onderwijs en de media sterk in ontwikkeling. Er liggen enorme kansen voor jonge mensen in deze innovatieve branche.”

Voorzitter Roel Schulting van Centrum Arbeidsmarkt-vraagstukken ICT (CA-ICT), Skills-sponsor:

“De beroepenwedstrijden bieden de mbo-leerlingen een aantrekkelijke uitdaging om hun skills eens goed te laten zien. De wedstrijden benadrukken het grote belang van het leren van een vak. Dat stimuleert de deelnemers en de leerlingen die komen kijken.”

Academic Engagement Team Manager Maarten-Jan Vermeulen van Microsoft, Skills-sponsor:

“Microsoft ondersteunt met de IT Academy actief het competentiegericht beroepsonderwijs. Jongeren uitdagen om via een competitie hun krachten te meten en vooral veel te leren, is een belangrijk onderdeel. Microsoft vindt het belangrijk dat deze nieuwe generatie ICT-ers het beste uit onze producten weet te halen en daarmee een bijdrage kan leveren aan onze kenniseconomie.”

EUROSKILLS

Volg de Nederlandse leerlingen die in december gaan strijden om de titel Beste vakman/vakvrouw van Europa via www.euroskillsteam.nl. Het Nederlandse Office IT Team bestaat uit Mirjam de Heus (projectmanager), Joost Bouwmeester (Cisco-specialist), Frans Breddels (Microsoft-specialist) en Tim Slot (Open Source-specialist).

leerlingen lichten grafische ondernemers voor.mov

Hoe zit het beroepsonderwijs eigenlijk in elkaar? Wat kunnen we als werkgevers in de grafimedia met vmbo'ers en mbo'ers? Wat houdt het in om stagebedrijf te zijn? “Maak een You-tube film en laat leerlingen en mensen uit de praktijk het zélf uitleggen!”, was de suggestie van een ondernemer.

Inmiddels staat de film over leren in de grafische industrie online. Het is een onverwacht 'extraatje' van het project 'Integraal en duurzaam praktijkleren in de grafimedia' in de regio Amsterdam en Haarlem. In dit project doorlopen 2e jaars vmbo'ers de beroeps-oriëntatiecarrousel en gaan 4e jaars vmbo'ers twintig dagen op stage bij steeds twee grafische bedrijven. Agentschap NL van het Ministerie van Economische zaken ondersteunt het project financieel.

Ondernemers maken zich zorgen over het geringe aantal leerlingen dat kiest voor het beroep van drukker of nabewerker. Bovendien gaan de komende jaren veel mensen met pensioen. Als de markt aantrekt, dreigt een groot capaciteitsprobleem. Dus is het hard nodig dat

er meer actieve leerbedrijven komen die leerlingen weten te interesseren voor het drukkersvak en hen opleiden. De korte film laat zien dat het leuk en effectief is om stagiairs op de werkvloer te hebben.

Enthousiast ging de filmploeg van het Lourens Janszoon Coster College in Haarlem aan de slag met het script en de professionele camera's en geluidsapparatuur. De leerlingen bezochten bedrijven en spraken andere leerlingen, begeleiders, stagecoördinatoren en adviseurs van het betrokken kenniscentrum GOC. Dat was niet altijd even eenvoudig: het grafisch onderwijs is niet zomaar in een paar zinnen te vangen.

Het eindproduct is een aanstekelijke, spontane, maar zorgvuldig opgebouwde film met verschillende portretten van vmbo- en mbo-leerlingen die uitleggen hoe het leren in de praktijk voor elk van hen eruit ziet en wat ze eraan hebben.

Bekijk de korte film via de site van ondernemersorganisatie De Koninklijke KVGO (www.kvgo.nl) of van GOC (www.goc.nl)